

EKFRÄMJANDETS EXKURSION I ÖREBRO LÄN 1992

Arne Mirton

För fjärde året i rad demonstrerade vädrets makter sin avoghet mot Ekfrämjandets exkursion. När värdlänets länsjägmästare, ROY JÖNSSON, hälsade välkommen till Sveriges "gnällbälte" strilade ett uppfriskande septemberregn över de uppmärksamt lyssnande deltagarna. Trots närheten till 'Limes Norlandicus' utlovades ypperliga ädellövbestånd tack vare gynnsam berggrund, bra klimat samt av tradition synnerligen intresserade och kunniga lövskogsägare. Med stora förväntningar antrades bussarna och så bar det av till skogs.

Första anhalten var ett ek-tallbestånd på Värnsta gård i Viby socken. Markägaren, LENNART LANDIN, presenterade själv exkursionsobjektet med imponerande sakkunskap och stringens. Det

uppdagades att Ekfrämjandet hade besökt beståndet redan vid 1976 års exkursion. Frågeställningen var då som nu huruvida ek eller tall skulle gynnas? En mycket stenbunden och skenbart näringsfattig mark med underliggande lerlinser kunde lätt förleda den oinvigde att satsa helt på tall. Rekommendationen blev i stället fortsatt ek-tallkombination efter omedelbar gallring. I en högre belägen del av samma bestånd med lägre bonitet och översluten, nästan ren ek, blev rådet till markägaren att även där gallra omgående och ganska radikalt. ERIK STÅÅL föreslog 12,4 meters förband. En svag gallring skulle bara trissa upp de minimala ekkronorna ytterligare.

Figur 1. Exkursionsvärdarna Roy Jönsson (t.h.) och Arne Tapper bland grova fågelbärsstammar. Foto: Ulf Olsson.

Figur 2 - 3. Arne Tappers experimenterande med ek-julgranar väckte både beundran och muntherhet.

Innan det var tid att lämna Värnsta-skogen diskuterades också lämpligheten av att behålla eken i ett slutavverknings-moget blandbestånd. Av totalt 100 ekar/ha bedömdes ca 40 st utvecklingsbara och lämpliga som huvudstammar. Det ansågs av flera auktoriteter tillräckligt för att utgöra ett rent ekbestånd.

Efter stärkande kaffetår i Viby bygde-gård gick färden vidare till fastigheten Stora Älberg, där vi kunde träda in i ett 60-årigt fågelbärsbestånd med exotisk at-mosfär och imponerande dimensioner. Diskussionen bland dessa säregna stam-mar kom till stor del att handla om deras status på virkesmarknaden.

BJÖRN GUSTAVSSON, som prövat avsättningsmöjlighete-terna på det lokala planet, hade inte ens kommit i närheten av kontinentens svindlande vir-kespriser. 350 kr/ m³f var mera realistiskt att räkna med. Han varnade också för röta och torrkvist. En mycket dekorativ plan-ka av oljad, "brunnen" rönn fick sätta punkt för diskussionen om fågelbärsvirkets ekonomi.

Med avbrott för årsmöte och middag i sedvanlig ordning in-leddes dag 2 med avresa till **BENGT THEDÉENS** mycket prydliga ädellövplanteringar på fastigheten Vinala. En ren fågel-bärsplantering från maj 1990 med växtrör i 4x4 meters för-

Figur 4. Årets mottagare av Ekskrinet, professor Lennart Nordström, omgiven av blekingska ek-entusiasterna Karin Mattsson (t.v.) och Birgitta Nilsson (t.h.). - Foto: Ulf Olsson.

Figur 3. - Foton 2-3: Ulf Olsson.

band skvallrade om ett omsorgsfullt anläggningsarbete. Överlevnaden var hittills 95 procent. Något underbestånd var ännu inte anlagt. Diskussionen fokuserades kring frågan om vilket trädslag som bäst kunde dana fågelbärsplantorna till en god kvalitet och samtidigt mäkta ta upp konkurrensen med det frodiga åkerogräset och de hotande viltstammarna.

För att belysa möjligheterna att tackla viltskadorna hade närbelägna ARNE TAPPERS fritidstorp för dagen om-disponerats till en komplett viltskyddsutställning som blev föremål för stort intresse och livligt utbyte av erfarenheter. Omgivande nedlagda åker- och hagmarker formligen frossade i försöksplanteringar med ek och andra ädla lövträdslag i den fritidsboende hyresgästens anda. Bl.a. visades en kombinerad ek- julgransplantering. Eken var planterad i grupper om 13 plantor och 7-metersförband. Samtidigt planterades 3000 granplantor/ ha som utfyllnad. Det var frapperande hur ekplantorna lyckats hålla undan för granen i höjdtillväxt ännu efter 8 vegetationsperioder. Markägaren räknade med att få ut ca 1000 julgranar,

d.v.s. 1/3 av planteringsförbandet. LENNART NORDSTRÖM efterlyste granplantor även inne i ekgrupperna för bättre kvalitetsdaning av blivande ekhuvudstammar.

Det blev också tillfälle att diskutera igenplantering av gammal ekhagmark. Visserligen bär det emot, men finns inga betesdjur kvar krävs acceptabla alternativ. På det aktuella området fick eken även fortsättningsvis bli huvudträdslag i grupper om 3 ekar med 7 meters förband och plantrör som skydd mot viltskador. Med 4 års fördröjning planterades vårtbjörk, lind, lönn, poppel och balsamgran som utfyllnadsträd. Markägarens oro för deras möjligheter att undgå viltbetning var säkert befogad. Uppenbarligen måste även utfyllnadsplantorna skyddas om än till orimligt höga kostnader.

Dagens lunch dukades upp i gästvänliga Sköllersta bygdegård medan solen bröt fram mellan de grå skyarna och utlovade en behaglig eftermiddag i de vidsträckt askbestånden på fastigheten Skruke. Besöket inleddes med att markägaren, GÖRAN DRAKENBERG, ur ordförandens hand fick mottaga Ek-

Figur 5. Ordf. Gunnar Almgren överlämnar Ekfrämjandets Ådellövskogspris 1992 i Örebro län till markägaren Göran Drakenberg under överinseende av förslagställaren Arne Tapper. - Foto: Ulf Olsson.

främjandets Ådellövskogspris för engagerat och målmedvetet arbete i sin unika askskog. Det totalt 53 hektar imponerande stora, sammanhängande askområdet var tidigare betesmarker som självföryngrats i olika etapper. Det utgjorde därigenom en pedagogisk provkarta på varierande åldersklasser och skötselmodeller under askens omloppstid. Bl.a. avhandlades självföryngring under gråalskärm, ask och alm i kombination, första- och sistagallring samt röjning. Ett

nyröjt 14-årigt askbestånd fick utgöra slutvinjett på årets exkursion sedan total enighet uppnåtts om att 2000 stammar/ha var det mest korrekta röjningsförbandet. Tack utdelades i vederbörlig ordning till alla medverkande. BENGT ANDERSSONS konstfullt komponerade ådellövbrädor överlämnades till årets exkursionsvärdar, ROY JÖNSSON, GUNNAR WIREMALM och ARNE TAPPER för en välplanerad, väl genomförd och mycket innehållsrik exkursion.

EKFRÄMJANDETS ÅRSMÖTE OCH EXKURSION 23-24 SEPTEMBER 1993

Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs- och Bohus län är årets värd och arrangör. Skogsvårdsgården Hensbacka, ett par mil norr om Uddevalla, blir utgångspunkt för exkursionen. Inbjudan med program och upplysningar om inkvarteringsmöjligheter m.m. skickas ut till samtliga medlemmar i början av juni. För deltagare från sydligaste Sverige planeras gemensam busstransport till Bohuslän.

Styrelsen